

Om Svenska Franciskushjälpen som den spirat ur Franciskus tredje orden i Sverige.

”Kristi kärlek lämnar mig inget val”

2 Kor 5:14

”Kristi kärlek lämnar mig inget val”. De ord Paulus skrev till korinthierna var en viktig inspirationskälla när vi planerade för starten av Svenska Franciskushjälpen. I Påve Benedikt XVI encyklika *Gud är kärlek* fick de en fördjupad förståelse för dessa ord. Men, om det bara hade stannat vid dessa ord... Vi säger att katoliker lätt blir alltför intellektuella och därför är Franciskus givetvis en långt viktigare förebild med sitt exempel att:

”Just do it.” Franciskus hade mycket av den inställningen i sig. ”Avståndet mellan tanke och handling skall vara kort.”

En av Göteborgs frivilligorganisationer, en organisation inriktad på socialt arbete i frikyrklig regi, ville utöka samarbetet med Katolska kyrkan.

”Men vårt umgänge ledde bort från detta”. Vi som katoliker ville dock inte släppa det ökade katolska engagemanget för det sociala arbetet. Svenska Franciskushjälpen blev en egen Katolsk hjälporganisation där friheten blev viktig.

”Eftersom man i friheten kan vara modig och sann utan att behöva kompromissa.”

Därför drivs arbetet helt av volontärer. På så sätt vill de också minska risken för att organisationen fylls av människor som vill göra karriär. En så kallad *protector* ska se till att värdegrunden bevaras så att organisationen förblir som den var tänkt att vara.

Svenska Franciskushjälpen vilar visserligen i den katolska Kyrkan – till vilken vördnad och lydnad visas – men är samtidigt organisatoriskt och juridiskt oberoende av kyrkan, biskopen och även franciskanerna. Endast till Jesus och Franciskus är den bunden.

Till sin grundläggande form – som oberoende katolsk driven av volontärer – har de inspirerats av Franciskushjälpen i Oslo. Den norska föregångaren har, med sin 50-åriga erfarenhet ställt upp med sitt kunnande vid starten i Göteborg.

I mars 2006 konstituerades Svenska Franciskushjälpen. Nu, i slutet av året, har de första volontärerna genomgått sin utbildning och börjat arbeta med fältarbete och vid natthärbärgat.

Arbetet behövs. Göteborg är den stad i Sverige där andelen hemlösa per invånare är störst – och antalet växer. Det finns visserligen redan ett gott samarbete för att avhjälpa nöden, men som det ser ut nu är det främst inriktat på centrum. Kommunen och kristna hjälporganisationer, som Räddningsmissionen och Stadsmissionen, bedriver fältarbete här. Franciskushjälpen vill givetvis vara med i detta arbete, men också vända sig till stadens ytterområden.

När vi började hitta formen för Franciskushjälpen ville vi i lydnadens anda – och innan själva arbetet började – be om biskoparnas välsignelser. De lyckades få en timmes audiens hos ärkebiskop Giovanni Tonucci.

”Vi kom dit riktigt oroliga, med svettfläckar stora som CD-skivor under armarna, och presenterade vårt ärende”, berättar Somfai. ”Efter 45 minuter frågade ärkebiskopen: Vad vill ni? Vi svarade att vi bara ville be om hans välsignelse. Då blev han helt perplex och oerhört förvånad. Sedan dess har vi försett honom med information om hur arbetet fortgår.”

I början av oktober fick Franciskushjälpen hans välsignelse, och två månader senare var även Påve Benedikt XVI välsignelse utfärdad.

Nu börjar strukturen sitta. Förutom fältarbetarna finns det

”Om kontakten med Gud helt saknas i mitt liv, då kan jag i den andre alltid bara se den andre, och jag kan inte känna igen gudsbilden i honom. Om jag ur mitt liv helt och hållet utesluter omsorgen om min nästa, och bara vill vara ”from”, bara uppfyller mina ”religiösa plikter”, då förtorkar också mitt förhållande till Gud. Då är det bara ”korrekt”, men utan kärlek.”

Ur Påven Benedikt XVI:s encyklika ”Gud är kärleken”

bönegrupper som varje dag ber för organisationen. För den som vill gå in i det arbetet finns det ett bönekort med dels Franciskus bön, dels en bön skriven av en samtida Franciskanbroder utanför Göteborg. En annan viktig uppgift ska den så kallade framtidsgruppen utföra. Sakkunniga inom arbete med hemlöshet och missbruk har tillfrågats. Tanken är att de så tidigt som möjligt ska uppmärksamma nya former av nöd och se hur den kan lösas.

Med denna önskan att nå längre och tidigt se nöden har Franciskushjälpen också engagerat sig i arbetet mot trafficking. Därför har de kontakt med samverkansgruppen mot trafficking och prostitutionsgruppen vid socialtjänsten i Göteborg.

I fältarbetet når vi också hemlösa mödrar och barn. Vi vet att det finns cirka 17.800 hemlösa i Sverige. I dessa siffror finns inte hemlösa barn och flycktingar medräknade, statistiskt sett så ”finns de ej”. Även om de inte vet något om antalet gatubarn i Göteborg, tror de i varje fall att de finns, och då främst i ytterområdena.

”Därför tror vi att arbetet i dessa områden snabbt kommer att blomma och bli Franciskushjälpens andra ben”.

Med Kyrkans välsignelse och förböner i ryggen har Franciskushjälpens volontärer nu börjat sitt arbete. Det som från början

i mycket utgick från några få har nu börjat bära större frukt, till deras stora glädje.

“Kärleken till föreningen är så stark, så helgjuten”. “Vi har lyckats kryssa mellan alla skär och komma fram hela. Det känns som att vi är på rätt väg”

Kristi kärlek lämnar mig inget val. Just do it!

Vi får i ”dagboksform” följa Franciskushjälpens volontära fältarbetare i kärlekens diakoni under två dygn.

Första dygnet

“Klockan åtta vaknar jag av att telefonen ringer. Jag får veta att ett polskt par, Aleksander och Maria, väntar utanför Katolska kyrkan och vill ha hjälp med att komma tillbaka till sitt hemland. Under samtalet ringer även mobiltelefonen. Då får jag höra att en kvinna, Jeanette, väntar med sitt två år gamla barn vid Röda Korset och vill ha hjälp med att fixa ett boende. Hon har flytt från en man som hon bott tillsammans med i Skåne.”

Karin, som tjänar vid Svenska Franciskushjälpen, berättar om hur några dagars arbete kan se ut. I Göteborg, där Svenska Franciskushjälpen startats, finns ett nätverk av olika organisationer som alla arbetar för utsatta människor. Det är personer ur detta nätverk som denna morgon ringer Karin för att be om hjälp.

Hemlös man från Vitryssland. Har varit med i kriget i Afghanistan och i krigstraumat regrigerar han och ”vill inte finnas.”

“Jeanette har försökt få hjälp vid ett socialkontor i den stadsdel där hon har bott den senaste natten men blivit hänvisad till den stad hon flytt från. Vi kommer överens om att jag ska följa henne till socialjouren. Men först ringer jag Bengt, en av volontärerna, för att hjälpa Aleksander och Maria. Han kommer efter att ha hämtat Johannes – en nykter missbrukare som har bott på gatan under en sexårsperiod – vid ett Franciskanskt kloster. Johannes har varit portad från de flesta boenden men det har fungerat bra att bo på klostret. Vi ska följa med honom senare för att titta på ett referensboende – ett slags skyddat boende. Bengt hämtar mig, Aleksander och Maria, som berättar att de har blivit rånade. Nu har de varit i Sverige i en månad och sökt arbete. De är trötta och vill hem till Polen där de har ett barn.”

“Vi kör dem till Socialjouren. Där blir vi tillsagda av en Securitasvakt att först göra en polisanmälan, eftersom de har blivit rånade, innan vi kan träffa en socialsekreterare. Vi gör en anmälan och åker sedan tillbaka till socialjouren. Socialsekreteraren där hänvisar dem till konsulatet i Malmö, och Maria, som pratar engelska, får dra historien åtminstone en gång till. Antagligen har de nu fått åka hem till Polen, men vi vet inte säkert.”

“Johannes har nu väntat i bilen i två timmar, tålmodig som han är. Vi åker till referensboendets personal och väntar på hans socialsekre-

terare. Vi får höra att vi skall få titta på en lägenhet till honom senare under dagen. Det visar sig att den är på 92 kvadratmeter. Eftersom den är så stor blir han orolig för att ensamheten ska bli alltför påtaglig och att han därför ska få återfall. Vi kör honom tillbaka till klostret”.

“Sedan åker vi till Hammarkullen där Jeanette och barnet finns. De väntar på gatan med allt de har fått med sig förvarat i plastpåsar. Sedan hon flydde från mannen har hon flyttat runt bland bekanta. Hon har sökt hjälp tidigare men bara blivit erbjuden ett boende i sin hemkommun – en trappuppgång från mannen som misshandlat henne. När vi presenterar oss för henne märker vi att hon är lite rädd och distanserad. Vi åker till socialjouren och möts av en Securitasvakt. Vi får vänta i ett nästan tomt rum skyddat med pansarglas. Barnet är ledset och gråter. Efter en stund får vi träffa två underbara socialsekreterare. Jeanette var orolig för att åka till socialjouren eftersom hon tidigare under dagen blivit mindre vänligt bemött på ett annat kontor. Och så kommer vi till detta då...”

Här bodde en far med en psykiskt handikappad son. Han gav upp vid 70 års ålder då han inte kunde få hjälp med sonens sjukdom. Franciskanerklostret i Jonsered blev den första riktiga bostaden efter 8 år i tält sommar som vinter.

“Sekreterarna pratar om var hon kan bo. Det enda de kan erbjuda henne är pengar till hotell. Vi säger att hon kan få bo i Franciskushjälpens rum vid Katolska kyrkan, där det finns toalett, dusch och trinet. Eftersom vi inte har något upphandlingsavtal med socialtjänsten ännu kan de inte utan chefens tillstånd placera mamman där med tanke på att hon har ett barn med sig. När barn är inblandade måste det finnas någon som kan se till barnets bästa. Socialchefen känner till att jag har arbetat med barn i många år inom socialtjänsten och därför beviljar hon boendet. Då får vi snabbt bestämma en kostnad för boendet. Vi säger 450 jämfört med kommunen som skulle ta 4000. Hade vi inte gjort det hade Jeanette troligtvis glömts bort. Hon får 70 kronor i matpengar och en ny tid på socialkontoret nästa dag.”

“Jag åker och städar rummet så det blir beboeligt och hämtar leksaker och kläder från mitt barnbarn. Sen köper jag mat och blöjor. När jag kommit hem på kvällen tvättar jag deras kläder. Jag oroar mig för nästa dag, och bekymrar mig över att de inte har några skor. Då ringer det från Gatljus (Gatljus är ett jourboende för män i regi av en Svenska kyrklig frivilligorganisation). När jag berättar om Jeanette erbjuder de mig både skor och leksaker.”

Franciskushjälpens bönekort är inplastade kort i A5 storlek och finns på svenska, polska, engelska och italienska. De kan beställas på hemsidan: Bönegrupp.

“Nästa dag ska jag åka ner till henne vid Katolska kyrkan, men bara 100 meter hemifrån träffar jag en man som har ett begynnande epilepsianfall. Han har varit uteliggare i många år och vi känner varandra väl. Vi tar spårvagnen till Östra sjukhusets akutavdelning, eftersom han inte vill att jag ringer efter ambulans. Jag lämnar honom där, och på spårvagnen till Katolska kyrkan möter jag två andra hemlösa män. Den ene har spytt ner sig, så jag stannar

till vid en hjälpcentral där han kan få en dusch och nya kläder. Sedan åker jag och hämtar Jeanette. Vi åker till socialtjänsten, och där får vi träffa två nya socialsekreterare. De vill inte bevilja fler nätter på Franciskushjälpen. I stället erbjuder de ett jourboende för både Jeanette och barnet för att se hur de fungerar tillsammans. Där kommer de att vara övervakade dygnet runt. Jeanette uppfattar det som att de kommer hamna på ett barnhem. Hon blir ledsen och gråter eftersom hon tror att barnet ska bli omhändertaget. Jag förklarar för henne hur det egentligen är och hon blir lugnare igen. I bilen på väg tillbaka till Katolska kyrkan svimmar hon och kräks. När vi kommit fram börjar jag packa ihop deras grejer. Vi väntar på en socialsekreterare som ska hämta dem och åka med dem till utredningshemmet. Jeanette går ut och röker, och då ringer jag tillbaka till socialkontoret. Jag säger som jag tycker att det inte är lämpligt att göra så här. Barnet har bara efter en natt börjat bli hemmastadd och lugn. Det här kommer bara att oroa barnet igen. Jag vill inte bidra till det och säger till dem att de får komma och packa ner hennes saker. Då kovänder de på socialkontoret. Jeanette beviljas fler nätter i Franciskushjälpens rum.”

Man som förs till sjukhus för ett möjligt epelepsianfall samt ett stort sår i huvudet.

“Därefter ringer telefonen. Nu handlar det om en ung kvinna som har blivit traffickerad och är gravid. Jag bestämmer mig för att träffa henne och få henne till en barnmorska, som kan ta emot henne i all hemlighet. Eftersom hennes hallick vet var hon finns, så byter vi bil två gånger på vägen. Lyckligtvis mår barnet bra och växer som det ska. Jag åker hem och slänger mig utmattad på sängen.”

Andra dygnet

“Nästa morgon ringer det igen. En rumänsk kvinna, Cornelia, med sin treårige son har sökt sig till Katolska kyrkan för att få hjälp. Hon talar bara rumänska så vi fixar fram en tolk, som kommer inom en timma. Vi försöker reda ut vad som hänt. Eftersom hon berättar att hon har en dotter som hålls gisslan i Rumänien, misstänker vi att hon är utsatt för människohandel. Hon vill ha hjälp med att fixa arbete och bostad men det är inget vi kan hjälpa till med. Vi rekommenderar henne i stället att ta kontakt med migrationsverket för att söka asyl och säger att vi gärna hjälper till med det. Då blir hon jätterädd och orolig och springer iväg. Vi får tag i henne och lugnar ner henne. Hon förstår att vi inte är farliga. Vi lovar att hjälpa henne till en kvinna som hon kan bo hos i ett av Göteborgs ytterområden. Vi handlar mat och blöjor eftersom de inte har någonting med sig. Senare på dagen ser vi henne tiggande på stan, men vi ger oss inte till känna för henne. I stället ber vi några hemlösa som vi har en god relation till att hålla koll på henne. Det händer att vi ber dem om hjälp på grund av att de vet och får höra saker mycket tidigare än myndigheterna.”

Farden pekar på den dotter som står i tur att säljas för trafficking. Han har tidigare sålt ett barn.

“Kort därefter träffar jag Oskar och Britt, ett par som inte har någonstans att bo. Oskar är berusad och har slagit Britt. Jag försöker få honom att prata med mig och ger Britt en adress till ett boende för kvinnor där hon kan få skydd. Hon tar tacksamt emot den. Oskar märker inte ens när hon far iväg i taxi. Jag ser att han har ett mycket infekterat sår på handen, och ber honom följa med till Sahlgrenska sjukhuset. Han går med på det, men när vi är där uppträder han ganska provocerande och gapigt. Jag försöker lugna honom och lämnar honom sedan där. I stan träffar jag Bert, en hemlös man som brukar bo på offentliga toaletter. Han vill ha hjälp med tillnyktring och avgiftning. Jag ringer tillnyktringsenheten (TNE) och frågar om det finns plats för honom. Det gör det, så vi åker spårvagnen dit.

Här bor en hemlös fembarnsfar som ofta ber för vårt arbete. På frågan om hur han orkar pekar han med handen mot himmelen och säger: ”Jag har inget annat kvar förutom Gud.”

“Senare på kvällen, när jag kommit hem, ringer en hemlös och berättar att Cornelia har snattat och i samband med det slagit någon. Hon har tagits av polisen och de tänker skicka tillbaka henne till Rumänien. Hon och barnet är kvar på polishuset, trots att man inte får hålla kvar kvinnor med barn. Jag ringer dit, tack vare mitt samtalet kopplas socialjouren in igen. När ett barn som vistas på gatan är inblandat måste socialjouren vara inkopplad. Jag berättar för polisen att hon har ett barn som är gisslan hemma i Rumänien, och tycker att de ska vara försiktiga. När de får veta att hon troligtvis är utsatt för människohandel beslutar de att inte skicka tillbaka henne – annars hade de kunnat göra det redan samma dag. I stället får hon och barnet en plats på ett utredningshem.

Svenska Franciskushjälpen

**Karl Gustavsgatan 43
S-411 31 Göteborg
Sweden**

Tel. +4631-20 52 18

**Ordförande:
Per-Anders Österberg
Mobil. +4670392 02 12**

info@franciskushjalpen.se

www.franciskushjalpen.se

**Plusgiro: 45 12 38-0
Bankgiro: 5118-5734**

**Iban: SE785000000050051196964
Bic: ESSESESS**

Bank giro number: 5118-5734

Org. nr: SE802436354401

